

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра внутрішніх хвороб тварин

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Факультету ветеринарної медицини
“ ” травня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«Внутрішні хвороби тварин» (скорочений термін навчання)

Галузь знань: Ветеринарна медицина

Спеціальність: 211- «Ветеринарна медицина»

Освітня програма: Ветеринарна медицина

Факультет Ветеринарної медицини

Розробники:

**Голопура С.І., д.вет.н., професор, професор кафедри внутрішніх
хвороб тварин,**

**Бойко Н.І. к.вет.н., доцент, доцент кафедри внутрішніх хвороб тварин
(посада, науковий ступінь, вчене звання)**

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ ТВАРИН

(назва)

Внутрішні хвороби тварин - профільюючий предмет, який формує лікаря ветеринарної медицини високої кваліфікації з глибокими теоретичними знаннями, логічним мисленням, що вмiє аналізувати динаміку розвитку патологічного процесу, зробити висновок про суть хвороби, тобто поставити діагноз, обґрунтувати курс лікування. Не менш важливим у діяльності лікаря ветеринарної медицини є його практичні навички, оскільки висококваліфікований лікар має бути не лише теоретиком, а й практиком. Він повинен володіти методами фіксації тварин, щоб при найменших зусиллях і з найбільшою безпекою та віддачею правильно дослідити хвору тварину і подати їй допомогу. Йому слід ґрунтовно засвоїти всі методи введення лікарських препаратів в організм (ентеральні, парентеральні і т. д.), уміти застосовувати різні прилади і методи фізіотерапії (наприклад масаж, акупунктуру), проводити індивідуальні і групові діагностичні та профілактичні заходи, на яких ґрунтується диспансеризація.

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	<u>Магістр</u> (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Спеціальність	<u>211 – «Ветеринарна медицина»</u> (шифр і назва)	
Освітня програма	<u>«Ветеринарна медицина»</u> (шифр і назва)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	8	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	<u>Академічна історія хвороби</u> (назва)	
Форма контролю	Залік, Залік, Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	3, 4	–
Семестр	6, 7, 8	–
Лекційні заняття	60 год.	–
Практичні, семінарські заняття	–	–
Лабораторні заняття	90 год.	–
Самостійна робота	30 год.	–
Індивідуальні завдання	–	–
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	3, 3, 4 год.	

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

Основною метою дисципліни є оволодіння студентами важливих питань загальної терапії та профілактики внутрішніх хвороб тварин, а також вивчення внутрішніх хвороб тварин, з'ясування їх етіології, патогенезу, симптомів.

Завдання дисципліни

- вивчити питання етіології патогенезу, патологоанатомічних змін, симптоматики, діагностики, перебігу, прогнозу, терапії та профілактики за внутрішніх незаразних захворювань тварин.
- розвивати у студентів клінічне мислення, творчий підхід при вирішенні практичних питань з ліквідації захворювань тварин.
- акцентувати увагу студентів на принципах ветеринарної терапії:
 - профілактичний, який направлений на попередження захворювання;
 - фізіологічний, який базується на застосуванні лікувальних і профілактичних засобів з урахуванням глибоких знань фізіології організму тварин і мінімального порушення фізіологічних процесів у ньому;
 - комплексний, який передбачає комплексний підхід до лікування тварин і профілактики захворювань, з урахуванням єдності і нерозривного зв'язку організму з навколишнім середовищем;
 - активний, який характеризується застосуванням активної форми роботи ветеринарного спеціаліста – диспансеризації з метою найбільш раннього вияву захворювань і проведення групової ефективної і економічно вигідної терапії і профілактики хвороб.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

1. Методику проведення диспансеризації тварин;
2. Сучасні методи діагностики, терапії та профілактики найбільш розповсюджених внутрішніх хвороб тварин;
3. Методику застосування магнітних зондів для боротьби з хворобами передшлунків травматичного походження у великої рогатої худоби;
4. Особливості діагностики, терапії та профілактики внутрішніх хвороб новонароджених тварин;
5. Методики наукових досліджень.

Студент повинен уміти:

1. Застосовувати основні загальні методи клінічного дослідження тварин (огляд, пальпацію, перкусію, аускультацию, термометрію);
2. Відбирати проби крові, сечі, молока, ексудату та ін. для лабораторних досліджень;
3. Проводити клініко-лабораторні дослідження та аналізувати отримані результати з використанням обчислювальної техніки;
4. Вводити лікарські речовини та препарати через рот, підшкірно, внутрішньом'язово, внутрішньовенно, внутрішньотрахеально, внутрішньоочеревинно, ректально тощо;
5. Проводити курацію хворих тварин та вести клінічну документацію;
6. Вміти застосовувати відповідним чином ліки та біологічні засоби для забезпечення безпечності харчового ланцюга та довкілля;

7. Скласти план профілактичних заходів за результатами клініко-лабораторних досліджень тварин;
8. Ефективно комунікувати з колегами для обміну науковою та технічною інформацією та практичним досвідом.

Компетентності ОП:

інтегральна компетентність (ІК):

- ✓ Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

- ✓ Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ✓ Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ✓ Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ✓ Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ✓ Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ✓ Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ✓ Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- ✓ Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.
- ✓ Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- ✓ Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності.
- ✓ Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
- ✓ Здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
- ✓ Здатність організувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження.
- ✓ Здатність використовувати спеціалізовані програмні засоби для виконання професійних завдань.

програмні результати навчання (ПРН) ОП:

- ✓ Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
 - ✓ Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин
 - ✓ Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.
9. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.

компетенції першого дня:

- Демонструвати розуміння етичних та правових рамок, в яких має працювати лікар ветеринарної медицини, включаючи професійні аспекти, аспекти, що пов'язані з благополуччям тварин, власників тварин, громадським здоров'ям, суспільні та екологічні аспекти, пов'язані з професійною діяльністю.
- Демонструвати базові знання з організації, управління та законодавства, пов'язаного з ветеринарною практикою. Розуміти економічний та емоційний контекст, в якому працює лікар ветеринарної медицини.
- Сприяти та контролювати збереження здоров'я та безпеки себе, пацієнтів, власників тварин, колег та навколишнього середовища під час здійснення професійної діяльності; демонструвати знання про принципи забезпечення якості; застосовувати принципи управління ризиками на практиці.
- Належно оформляти клінічну документацію та документи для власників тварин, а також, за необхідності, звіти про клінічні випадки у формі, задовільній для відповідної аудиторії.
- Ефективно працювати в складі поліпрофільної команди під час надання ветеринарних послуг та визнавати внесок усіх членів команди
- Вміти критично мислити, здійснювати перегляд та оцінку літератури та презентацій.
- Розуміти та застосовувати принципи концепції Єдиного здоров'я для забезпечення належної клінічної практики у ветеринарії, а також науково обґрунтованої та доказової ветеринарної медицини.
- Демонструвати здатність критично аналізувати докази, справлятися з неповною інформацією, вирішувати непередбачувані ситуації та адаптувати знання, вміння і практичні навички до різних виробничих ситуацій
- Отримувати точну та об'єктивну історію окремої тварини або групи тварин, а також їх утримання та стану навколишнього середовища.
- Розробляти відповідні плани лікування пацієнтів та проводити лікування в інтересах кожної тварини під опікою, використовуючи доступні ресурси, а також надавати відповідні власні міркування щодо охорони здоров'я тварини та людини та навколишнього середовища.
- Надавати невідкладну і першу медичну допомогу тваринам поширених видів. Розставляти пріоритети та розподіляти ресурси відповідно до кожної конкретної ситуації.
- Використовувати базове діагностичне обладнання та ефективно проводити обстеження тварин відповідно до конкретного випадку, згідно з належною практикою охорони здоров'я та біобезпеки і чинними нормативними документами. Розуміти внесок цифрових інструментів та штучного інтелекту у теорію і практику ветеринарної медицини.
- Правильно і відповідально призначати пацієнтам ліки та видавати їх відповідно до Законодавства та останніх настанов.
- Консультувати населення та впроваджувати програми профілактики та ліквідації хвороб відповідно до захворювання та виду тварин, прийнятих стандартів здоров'я тварин, їх добробуту, громадського здоров'я та охорони навколишнього середовища.

2. Програма та структура навчальної дисципліни «Внутрішні хвороби тварин»

– скороченого терміну денної форми навчання.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		Лекц.	Лаб. занят.	С.Р
1	2	3	4	6
6 семестр				
<i>Змістовий модуль 1. Загальна терапія.</i>				
Тема 1. Вступна лекція. Визначення предмета, його структурно-логічна схема. Значення дисципліни у формуванні лікаря ветеринарної медицини.	10	2	4	4
Тема 2. Види і методи терапії.	10	2	4	4
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	20	4	8	8
<i>Змістовий модуль 2. Хвороби серцево-судинної та дихальної систем.</i>				
Тема 3. Хвороби перикарда	6	2	4	-
Тема 4. Хвороби міокарда: міокардит, міокардоз. (міокардіодистрофія, міокардіопатія).	8	2	4	2
Тема 5. Ендокардит і пороки серця	8	2	4	2
Тема 6. Хвороби верхніх дихальних шляхів.	6	2	4	-
Тема 7. Хвороби легень запального характеру.	6	2	4	-
Тема 8. Хвороби легень незапального характеру. Хвороби плеври:	6	1	2	3
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	40	11	22	7
<i>Усього годин за 7 семестр</i>	60	15	30	15
7 семестр				
<i>Змістовий модуль 1. Хвороби системи травлення</i>				
Тема 1. Хвороби ротової порожнини, глотки, стравоходу, передшлунків	8	2	4	2
Тема 2. Хвороби шлунка і кишок.	8	2	4	2
Тема 3. Хвороби шлунка і кишечника з синдромом кольок.	8	2	4	2
Тема 4. Диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб хвороб підшлункової залози, печінки очеревини	8	2	4	2
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	32	8	16	8
<i>Змістовий модуль 2 Хвороби спричинені патологією обміну речовин.</i>				
Тема 5. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Класифікація, поширення, особливості перебігу та діагностики. Хвороби, зумовлені переважним порушенням білкового, вуглеводного та ліпідного обміну: кетоз корів і овець, міоглобінурія, ожиріння, аліментарна дистрофія.	8	2	4	2
Тема 6. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Хвороби, зумовлені порушенням обміну макроелементів:	4	2	2	-

остеодистрофія (аліментарна, ензоотична, вторинна), гіпомагніємія (пасовищна тетанія), після родова гіпофосфатемія.				
Тема 7. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Мікроелементози тварин. Поширення, загальні принципи діагностики і профілактики. Йодна недостатність. Гіпокобальтоз, гіпокупроз, недостатність цинку (пара кератоз поросят), марганцю, фтору, селену. Надлишок фтору, бору, селену, нікелю, стронцію і молібдену.	8	2	4	2
Тема 8. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Гіповітамінози. Недостатність жиророзчинних вітамінів: А, Е, К. Недостатність водорозчинних вітамінів: тіаміну, рибофлавіну, нікотинової кислоти, піридоксину, ціанокобаламіну, аскорбінової кислоти. Гіпервітамінози А і Д.	4	1	2	1
Тема 9. Хвороби ендокринних органів: цукровий і не цукровий діабет, гіперанденокортицизм, гіпо- та гіпертиреоз	4	-	2	2
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	28	7	14	7
<i>Усього годин за 7 семестр</i>	60	15	30	15
8 семестр				
<i>Змістовий модуль 1 Хвороби молодняку.</i>				
Тема 1. Хвороби молодняку. Поширення хвороб молодняку. Особливості вікової фізіології молодняку. Імунний захист новонародженого молодняку. Імунодефіцитний стан молодняку.	4	2	2	-
Тема 2. Хвороби молодняку. Класифікація хвороб молодняку. Антенатальна гіпотрофія. Гостра гіпоксія. Неонатальні хвороби із синдромом діареї: казеїнобезоарна хвороба, молозивний токсикоз, диспепсія. Диференційна діагностика, лікування та профілактика шлунково-кишкових хвороб новонароджених тварин.	4	2	2	-
Тема 3. Хвороби молодняку. Метаболічні хвороби молодняку: гіпоглікемія; гіпопластична анемія поросят, телят і ягнят; Д-гіповітаміноз (рахіт); безоарна і білом'язова хвороби молодняку; ензоотична атаксія ягнят. Періодична тимпанія телят і ягнят.	4	2	2	-
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	12	6	6	-
<i>Змістовий модуль 2. Хвороби крові та імунної системи</i>				
Тема 4. Хвороби системи крові. Анемії, їх класифікація. Постгеморагічна, гіпопластична і гемолітична анемії та їх прояви. Хвороби системи крові. Післяродова гемоглобінурія корів, пароксизмальна гемоглобінурія, ізота аутоімунна анемія.	4	2	2	-
Тема 5. Хвороби системи крові. Порушення гемостазу (згортання крові); спадкові і набуті. Тромбоцитопенія. Пухлинні ураження системи крові. Гемобластози: лейкоз (лейкемія). гематосаркома.	4	2	2	-
Тема 6. Хвороби імунної системи. Клітинні і гуморальні фактори імунного захисту. Імунні дефіцити (природжені, набуті). Аутоімунні хвороби. Алергічні хвороби: кормова і	4	2	2	-

лікарська алергія. Надлишково активний імунний стан та проліферативні хвороби імунної системи (гіперлейкоцитози, гіперімунноглобулінемія, лімфогранулоцитоз, плазмоцитоз, макроглобулінемія, хвороба «важких ланцюгів»).				
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	12	6	6	-
<i>Змістовий модуль 3. Хвороби нирок і сечових шляхів.</i>				
Тема 7. Класифікація та основні синдроми хвороб сечовидільної системи.	4	2	2	-
Тема 8. Хвороби нирок: гломерулонефрит (нефрит), пієлонефрит, абсцес нирки, нефроз, нефросклероз і гідронефроз. Диференціальна діагностика хвороб нирок.	4	2	2	-
Тема 9. Хвороби сечових шляхів: уроцистит, нейрогенна дисфункція сечового міхура (спазм сфінктера, парез і параліч сечового міхура).	4	2	2	-
Тема 10. Хвороби нирок і сечових шляхів. Сечокам'яна хвороба (уролітаз). Хронічна гематурія великої рогатої худоби. Захворювання нижніх відділів сечовивідних шляхів: непрохідність уретри і уретрит.	4	2	2	-
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	16	8	8	-
<i>Змістовий модуль 4. Хвороби нервової системи та шкіри.</i>				
Тема 11. Хвороби нервової системи. Класифікація.. Загальні симптоми і синдроми захворювань нервової системи.	4	2	2	-
Тема 12. Хвороби нервової системи. Органічні захворювання головного і спинного мозку та мозкових оболонок. Судинні розлади: теплове перегрівання (гіпертермія), сонячний удар; ішемія і гіперемія головного мозку та його оболонок. Водянка шлуночків мозку гідроцефалія.	4	2	2	-
Тема 13. Хвороби нервової системи. Захворювання головного і спинного мозку та мозкових оболонок запального характеру: менінгіт, енцефаліт, мієліт, менінгоенцефаліт. Запалення спинного мозку та його оболонок (менінгомієліт)	4	2	2	-
Тема 14. Хвороби нервової системи. Функціональні нервові хвороби: неврози, епілепсія і еклампсія. Синдром стресу та його профілактика.	4	2	2	-
Тема 15. Хвороби шкіри. Алергічні та аутоімунні хвороби шкіри.	4	2	2	-
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	20	10	10	-
<i>Усього годин за 8 семестр</i>	60	30	30	-
<i>Усього по дисципліні</i>	180	60	90	30

3. Теми лекцій

Тижні	Назва лекційних занять	год.
6 семестр		
1	№ 1. Вступна лекція. Визначення предмета, його структурно-логічна схема. Значення дисципліни у формуванні лікаря ветеринарної медицини.	2
2	№ 2. Види і методи терапії.	2
3	№ 3. Хвороби перикарда	2
4	№ 4. Хвороби міокарда: міокардит, міокардоз. (міокардіодистрофія, міокардіопатія).	2
5	№ 5. Ендокардит і пороки серця	2
6	№ 6. Хвороби верхніх дихальних шляхів.	2
7	№ 7. Хвороби легень запального характеру.	2
8	№ 8. Хвороби легень незапального характеру. Хвороби плеври.	1
	Всього за 6 семестр	15
7 семестр		
1	№ 1. Хвороби передшлунків	2
2	№ 2. Хвороби шлунка і кишок.	2
3	№ 3. Хвороби шлунка і кишечника з синдромом кольок.	2
4	№ 4. Диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб печінки і жовчних шляхів	2
5	№ 5. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Класифікація, поширення, особливості перебігу та діагностики. Хвороби, зумовлені переважним порушенням білкового, вуглеводного та ліпідного обміну: кетоз корів і овець, міоглобінурія, ожиріння, аліментарна дистрофія.	2
6	№ 6. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Хвороби, зумовлені порушенням обміну макроелементів: остеодистрофія (аліментарна, ензоотична, вторинна), гіпомагніємія (пасовищна тетанія), після родова гіпофосфатемія.	2
7	№ 7. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Мікроелементози тварин. Поширення, загальні принципи діагностики і профілактики. Йодна недостатність. Гіпокобальтоз, гіпокупроз, недостатність цинку (пара кератоз поросят), марганцю, фтору, селену. Надлишок фтору, бору, селену, нікелю, стронцію і молібдену.	2
	№ 8. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Гіповітамінози. Недостатність жиророзчинних вітамінів: А, Е, К. Недостатність водорозчинних вітамінів: тіаміну, рибофлавіну, нікотинової кислоти, піридоксину, ціанокобаламіну, аскорбінової кислоти. Гіпервітамінози А і Д.	1
	Всього за 7 семестр	15

8 семестр		
8	№ 1. Хвороби молодняку. Поширення хвороб молодняку. Особливості вікової фізіології молодняку. Імунний захист новонародженого молодняку. Імунодефіцитний стан молодняку.	2
	№ 2. Хвороби молодняку. Класифікація хвороб молодняку. Антенатальна гіпотрофія. Гостра гіпоксія. Неонатальні хвороби із синдромом діареї: казеїнобезоарна хвороба, молозивний токсикоз, диспепсія. Диференційна діагностика, лікування та профілактика шлунково-кишкових хвороб новонароджених тварин.	2
	№ 3. Хвороби молодняку. Метаболічні хвороби молодняку: гіпоглікемія; гіпопластична анемія поросят, телят і ягнят; Д-гіповітаміноз (рахіт); безоарна і білом'язова хвороби молодняку; ензоотична атаксія ягнят. Періодична тимпанія телят і ягнят.	2
	№ 4. Хвороби системи крові. Класифікація. Поширення. Анемії, їх класифікація. Постгеморагічна, гіпопластична і гемолітична анемії та їх прояви. Післяродова гемоглобінурія корів, пароксизмальна гемоглобінурія, ізо- та аутоімунна анемія.	2
	№ 5. Хвороби системи крові. Порушення гемостазу (згортання крові); спадкові і набуті. Тромбоцитопенія. Пухлинні ураження системи крові. Гемобластози: лейкоз (лейкемія). гематосаркома.	2
	№ 6. Хвороби імунної системи. Клітинні і гуморальні фактори імунного захисту. Імунні дефіцити (природжені, набуті). Аутоімунні хвороби. Алергічні хвороби: кормова і лікарська алергія. Надлишково активний імунний стан та проліферативні хвороби імунної системи (гіперлейкоцитози, гіперімунноглобулінемія, лімфогранулоцитоз, плазмцитома, макроглобулінемія, хвороба «важких ланцюгів»).	2
	№ 7. Класифікація та основні синдроми хвороб сечовидільної системи.	2
	№ 8. Хвороби нирок: гломерулонефрит (нефрит), пієлонефрит, абсцес нирки, нефроз, нефросклероз і гідронефроз. Диференціальна діагностика хвороб нирок.	2
	№ 9. Хвороби сечових шляхів: уроцистит, нейрогенна дисфункція сечового міхура (спазм сфінктера, парез і параліч сечового міхура).	2
	№ 10. Хвороби нирок і сечових шляхів. Сечокам'яна хвороба (уролітіаз). Хронічна гематурія великої рогатої худоби. Захворювання нижніх відділів сечовивідних шляхів: непрохідність уретри і уретрит.	2
	№ 11. Хвороби нервової системи. Класифікація.. Загальні симптоми і синдроми захворювань нервової системи.	2
	№ 12. Хвороби нервової системи. Органічні захворювання головного і спинного мозку та мозкових оболонок. Судинні розлади: теплове перегрівання (гіпертермія), сонячний удар; ішемія і гіперемія головного мозку та його оболонок. Водянка шлуночків мозку гідроцефалія.	2
	№ 13. Хвороби нервової системи. Захворювання головного і спинного мозку та мозкових оболонок запального характеру: менінгіт, енцефаліт, мієліт, менінгоенцефаліт. Запалення спинного мозку та його оболонок (менінгомієліт)	2
	№ 14. Хвороби нервової системи. Функціональні нервові хвороби: неврози, епілепсія і еклампсія. Синдром стресу та його профілактика.	2
	№ 15. Хвороби шкіри. Алергічні та аутоімунні хвороби шкіри.	2
	Всього за 8 семестр	30

4. Теми лабораторних занять 6 семестр

Тижні	Назва лабораторних занять	год.
1	№1. Особиста гігієна та техніка безпеки при дослідженні та лікуванні тварин. Клінічна документація. Терапевтична техніка. Класифікація методів введення лікарських речовин.	4
2	№2. Ентеральне введення лікарських препаратів. Парентеральне введення лікарських препаратів. Ендоскопія. Неспецифічна стимулююча терапія	4
3	№3 . Клініко-лабораторні і спеціальні методи дослідження тематично-хворих тварин в клініці з патологією серцево-судинної системи. Диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб перикарду (перикардит травматичний і нетравматичний, гідро перикард)	4
4	№4 Диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб міокарду (міокардит, міокардоз, міокардіосклероз)	4
5	№5. Диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб ендокарду і пороків серця	4
6	№6. Диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб дихальних шляхів: (кровотеча з носа, риніт, гайморит, ларингіт, фронтит, набряк гортані, бронхіт)	4
7	№7. Клініко-лабораторні і спеціальні методи дослідження тематично-хворих тварин в клініці з хворобами дихальної системи. Диференційна діагностика, лікування і профілактика пневмоній	4
8	№8. Диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб легень неzapального характеру (набряк, емфізема, кровотеча) та хвороб плеври (плеврит, гідро- і пневмоторакс)	2
	Всього за 6 семестр	30
7 семестр		
1	№ 1. лабораторні і спеціальні методи дослідження тематично хворих тварин в клініці з хворобами системи травлення.	2
	№ 2 Диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб ротової порожнини, глотки і стравоходу (стоматит, виразка язика, фарингіт, езофагіт, закупорення стравоходу).	2
	№ 3. Диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб передшлунків (гіпотонія і атонія, переповнення (парез), тимпанія, ацидоз і алкалоз рубця)	2
	№ 4. Диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб шлунка і кишок (гастрит, виразкова хвороба, гастроентерит, гастроентероколіт).	2
	№ 5. Диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб тварин із синдромом кольок (спастичні коліки, обтураційний ілеус, странгуляційний ілеус).	2
	№ 6. Диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб печінки і жовчних шляхів.	2
	№ 7. Диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб очеревини.	2
	№8 Диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб підшлункової залози пов'язаної з екзокринною функцією.	2

	№9 Клініко-лабораторні і спеціальні методи дослідження хвороб обміну речовин в клініці із тематично хворими тваринами	2
2	№10 Диференціальна діагностика, лікування та профілактика хвороб, пов'язаних з переважаючим порушенням білкового, вуглеводного та ліпідного обміну: кетозів, міоглобінурія, ожиріння та дистрофія.	2
3	№11 Диференціальна діагностика, лікування та профілактика хвороб, пов'язаних з переважаючим порушенням макроелементів: остеодистрофія, гіпомагнеємія, післяродова гіпофосфатемія.	2
4	№12 Принципи діагностики, терапії та профілактики мікроелементозів.	2
5	№13 Принципи діагностики, терапії та профілактики гіповітамінозів. Дослідження, лікування та профілактика хвороб обміну речовин.	2
6	№14 Клініко-лабораторна і спеціальна діагностика, терапія і профілактика хвороб ендокринних органів: цукровий і нецукровий діабет;	2
7	№15 Клініко-лабораторна і спеціальна діагностика, терапія і профілактика хвороб надниркових, щитовидної та парашитовидної залоз гіпоадренкортицизм, синдром Кушинга; гіпо- та гіперпаратиреоз, після родова гіпокальцеємія, гіпотиреоз, ензоотичний зоб і дифузний токсичний зоб.	2
	Всього за 7 семестр	30
8 семестр		
1	№1 Клініко-лабораторні і спеціальні методи дослідження тематично хворого молодняку в клініці.	2
2	№2 Диференційна діагностика , лікування та профілактика неонатальних хвороб молодняку: гіпотрофія, диспепсія, молозивний токсикоз. Періодична тимпанія телят і ягнят, безоарна хвороба, токсична гепатодистрофія поросят.	2
3	№3 Диференційна діагностика , лікування та профілактика метаболічних хвороб молодняку: Д-гіповітаміноз (рахіт), С-гіповітаміноз, аліментарна анемія телят, ягнят, поросят, ензоотична атаксія ягнят, гіпоглікемія поросят, білом'язова хвороба. Дослідження, лікування та профілактика хвороб молодняку. Виїзне заняття.	2
4	№4 Клініко-лабораторні і спеціальні методи дослідження тематично хворих тварин в клініці із захворюваннями системи крові. Диференціальна діагностика анемій: постгеморагічна, гіпопластична, гемолітична, їх терапія та профілактика. Клініко-гематологічна діагностика, терапія і профілактика післяродової гемоглобінурії корів, пароксизмальна гемоглобінурія, ізо- та аутоімунні гемоглобінурії.	2
5	№5 Клініко-гематологічна діагностика, терапія і профілактика хвороб з порушенням гемостазу, тромбоцитопенії, гемобластозів (пухлинні ураження).	2
6	№6 Клініко-гематологічна і спеціальна діагностика, терапія і профілактика хвороб імунної системи: імунні дефіцити; гіперлейкоцитози, гіперімунноглобулінемія, лімфогрануломаоз, плазмцитома, макроглобулінемія, хвороба «важких ланцюгів».	2
7	№7 Клініко-лабораторні і спеціальні методи дослідження тематично-хворих тварин у клініці з хворобами нирок та сечової системи.	2
8	№8 Диференціальна діагностика, лікування та профілактика хвороб нирок: нефрит (гломерулонефрит), пієлонефрит, абсцес нирок, нефроз, нефросклероз, гідронефроз.	2

9	№9 Диференціальна діагностика, лікування та профілактика хвороб сечових шляхів: уроцистит, нейрогенна дисфункція сечового міхура (спазм сфінктера, парез і параліч сечового міхура).	2
10	№10 Диференціальна діагностика, лікування та профілактика сечокам'яної хвороби (уролітіазу); хронічної гематурії великої рогатої худоби.	2
11	№11 Клініко-лабораторні і спеціальні методи дослідження тематично-хворих тварин з хворобами нервової системи у клініці	2
12	№12 Диференціальна діагностика, терапія та профілактика захворювань головного мозку та мозкових оболонок: тепловий та сонячний удар; гіперемія та ішемія головного мозку та його оболонок; гідроцефалія; менінгіт, енцефаліт.	2
13	№13 Диференціальна діагностика, терапія та профілактика захворювань спинного мозку та його оболонок: мієліт, менінгомієліт. Диференціальна діагностика, терапія та профілактика захворювань спинного та головного мозку: енцефаломієліт.	2
14	№14 Диференціальна діагностика, лікування та профілактика неврозів: епілепсії, еклампсії, синдрому стресу.	2
15	№15 Диференціальна діагностика, лікування та профілактика хвороб хутрових звірів.	2
	Всього за 8 семестр	30

5. Теми самостійних робіт

Тижні	Назва самостійних робіт	год.
6 семестр		
1	Клініко-лабораторна діагностика, лікування та профілактика хвороб серцево-судинної та дихальної систем у тварин	15
	Всього за 6 семестр	15
7 семестр		
1	Хвороби системи травлення	7
2	Хвороби, спричинені патологією обміну речовин	8
	Всього за 7 семестр	15
	Всього по дисципліні	30

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- залік;
- модульні тести;
- реферати;
- ординаторська та академічна історія хвороби;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- інші види.

7. Методи навчання

- словесні (лекційний, пояснення, дискусія, інструктаж, бесіда);
- наочні (ілюстрування, демонстрація, самостійне спостереження);
- практичні (лабораторна робота).

8. Методи оцінювання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
6 семестр		
Модуль 1. Загальна терапія і профілактика хвороб тварин		
<i>Тема 1. Визначення предмета, його структурно-логічна схема. Значення дисципліни у формуванні лікаря ветеринарної медицини.</i>		
Лекція 1	Знати головні принципи, види і методи терапії тварин. Вміти прогнозувати розвиток хвороби, призначати лікувально-профілактичні засоби. Аналізувати отримані результати при проведенні курсу лікування. Розуміти важливість і відповідальність за ведення клінічної документації куруючого лікаря. Використовувати отримані знання для подальшої терапевтичної діяльності.	-
Лабораторна робота 1		35
<i>Тема 2. Види і методи терапії</i>		
Лекція 2	Знати теоретичні основи і практичні аспекти диспансеризації тварин. Вміти складати план заходів профілактики внутрішніх хвороб тварин та організувати його виконання. Використовувати отримані знання для подальшої терапевтичної діяльності.	-
Лабораторна робота 2		35
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Хвороби серцево-судинної та дихальної систем		
<i>Тема 3. Хвороби перикарда</i>		
Лекція 3	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин та профілактики хвороб перикарда. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби,	-
Лабораторна робота 3		10

	призначати відповідну дієтотерапію і фізичні навантаження хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування. Розуміти небезпеку неправильного призначення, передозування і побічної дії препаратів.	
<i>Тема 4. Хвороби міокарда</i>		
Лекція 4	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин та профілактики хвороб міокарда і ендокарда. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію і фізичні навантаження хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування. Розуміти небезпеку неправильного призначення, передозування і побічної дії препаратів	-
Лабораторна робота 4		10
<i>Тема 5. Ендокардит і пороки серця</i>		
Лекція 5	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин та профілактики хвороб ендокарда і судин. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію і фізичні навантаження хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування. Розуміти небезпеку неправильного призначення, передозування і побічної дії препаратів	-
Лабораторна робота 5		10

<i>Тема 6. Хвороби верхніх дихальних шляхів</i>		
Лекція 6	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин та профілактики хвороб дихальних шляхів.	-
Лабораторна робота 6	Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію і фізичні навантаження хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування	10
<i>Тема 7. Хвороби легень запального характеру</i>		
Лекція 7	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин за пневмоній, засобів профілактики	-
Лабораторна робота 7	Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію і фізичні навантаження хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування.	10
<i>Тема 8. Хвороби легень незапального характеру. Хвороби плеври</i>		
Лекція 8	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин за емфіземи, набряку легень, плевритів, знати засоби профілактики	-
Лабораторна робота 8	Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію і фізичні навантаження хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування.	10

Самостійна робота	Знати: етіологію, патогенез, клінічні ознаки, методи клініко-лабораторної діагностики, лікування та профілактики хвороб серцево-судинної та дихальної систем у тварин. Вміти: проводити клінічне обстеження тварин, аналізувати результати лабораторних досліджень, встановлювати діагноз і призначати лікування. Розуміти: механізми розвитку захворювань серцево-судинної та дихальної систем та їх вплив на функціональний стан організму. Використовувати отримані результати в клінічній практиці.	10
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{залік}) \leq 100$	

7 СЕМЕСТР		
Модуль 1 Хвороби системи травлення		
<i>Тема 1. Хвороби ротової порожнини, глотки, стравоходу, передшлунків</i>		
Лекція 1	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин та профілактики за хвороб хвороб ротової порожнини, глотки, стравоходу, передшлунків.	-
Лабораторна робота 1		5
Лабораторна робота 2	Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування.	5
<i>Тема 2. Хвороби шлунка і кишок.</i>		
Лекція 2	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин та профілактики за	-
Лабораторна робота 3		5
Лабораторна робота 4		5

	гастриту, виразкової хвороби, гастроентериту, гастроентероколіту. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування.	
<i>Тема 3. Хвороби шлунка і кишечнику з синдромом кольок</i>		
Лекція 3	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин та профілактики хвороб шлунка і кишечнику з синдромом колік.	-
Лабораторна робота 5	Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування.	5
<i>Тема 12. Диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб підшлункової залози, печінки очеревини</i>		
Лекція 4	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин та профілактики хвороб панкреатиту, панкреонекрозу та атрофії підшлункової залози, гепатиту і гепатозу.	-
Лабораторна робота 6		5
Лабораторна робота 7		5
Лабораторна робота 8	Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники	5
Самостійна робота 1	Знати: причини, клінічні ознаки, методи діагностики, лікування та профілактики хвороб системи травлення у тварин. Вміти: проводити клінічне обстеження органів	30

	травлення, оцінювати результати лабораторних досліджень та встановлювати попередній діагноз. Розуміти: механізми розвитку захворювань системи травлення та їх вплив на функціональний стан організму. Використовувати отримані результати в клінічній практиці: для діагностики, диференційної діагностики, лікування та профілактики хвороб системи травлення у тварин.	
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Змістовий модуль 2 Хвороби спричинені патологією обміну речовин.		
<i>Тема 5. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Хвороби, зумовлені переважним порушенням білкового, вуглеводного та ліпідного обміну: кетоз корів і овець, міоглобінурія, ожиріння, аліментарна дистрофія</i>		
Лекція 5	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин та профілактики хвороб зумовлених переважним порушенням білкового, вуглеводного і ліпідного обміну. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію і фізичні навантаження хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування.	-
Лабораторна робота 9		5
Лабораторна робота 10		5
<i>Тема 6. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Хвороби, зумовлені порушенням обміну макроелементів: остеодистрофія (аліментарна, ензоотична, вторинна), гіпомагніємія (пасовищна тетанія), післяродова гіпофосфатемія.</i>		
Лекція 6	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин та профілактики хвороб зумовлених дисбалансом в організмі Са, Р, Mg. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування.	-
Лабораторна робота 11		5

<i>Тема 7. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Мікроелементози тварин. Поширення, загальні принципи діагностики і профілактики. Йодна недостатність. Гіпокобальтоз, гіпокупроз, недостатність цинку (пара кератоз поросят), марганцю, фтору, селену. Надлишок фтору, бору, селену, нікелю, стронцію і молібдену.</i>		
Лекція 7	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин та профілактики хвороб зумовлених дисбалансом в організмі I, Co, Cu, Mn, Se, Zn. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам	-
Лабораторна робота 12		5
<i>Тема 8. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Гіповітамінози. Недостатність жиророзчинних вітамінів: А,Е, К. Недостатність водорозчинних вітамінів: тіаміну, рибофлавіну, нікотинової кислоти, піридоксину, ціанокобаламіну, аскорбінової кислоти. Гіпервітамінози А і Д.</i>		
Лекція 8	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин та профілактики хвороб зумовлених дисбалансом в організмі vitaminiv A, D, E, K., B1, B2, B5, B6, B12, Bc, C та вітаміноподібних речовин. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування.	-
Лабораторна робота 13		5
<i>Тема 9. Хвороби ендокринних органів: цукровий і не цукровий діабет, гіперанденокортицизм, гіпо- та гіпертиреоз</i>		
Лабораторна робота 14	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин з ендокринними патологіями. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини	5
Лабораторна робота 15		5

Самостійна робота 2	Знати: причини, клінічні ознаки, методи діагностики, лікування та профілактики хвороб, пов'язаних із порушенням білкового, вуглеводного, жирового, мінерального та вітамінного обмінів. Вміти: виявляти ознаки метаболічних порушень, оцінювати результати клінічних і лабораторних досліджень та встановлювати попередній діагноз. Розуміти: механізми розвитку метаболічних захворювань і їх вплив на функціональний стан органів та систем організму. Використовувати отримані результати в клінічній практиці.	35
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70	
Залік		30
Всього за курс	(Навчальна робота + залік) ≤ 100	
8 СЕМЕСТР		
Змістовий модуль 1. Хвороби молодняка.		
<i>Тема 1. Хвороби молодняка. Поширення хвороб молодняка. Особливості вікової фізіології молодняка. Імунний захист новонародженого молодняка. Імунодефіцитний стан молодняка.</i>		
Лекція 1	Знати визначення імунодефіцитного стану у тварин. Знати фази вікового ІДС у молодняка тварин. Вміти діагностувати ІДС за показниками морфологічного і біохімічного дослідження крові. Обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію молодняка. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування.	-
Лабораторна робота 1		20
<i>Тема 2. Хвороби молодняка. Класифікація хвороб молодняка. Антенатальна гіпотрофія. Гостра гіпоксія. Неонатальні хвороби із синдромом діареї: казеїнобезоарна хвороба, молозивний токсикоз, диспенсія. Диференційна діагностика, лікування та профілактика шлунково-кишкових хвороб новонароджених тварин.</i>		
Лекція 2	Знати основні постнатальні і метаболічні хвороби молодняка тварин. Вміти розпізнавати характерні симптоми неонатальних захворювань молодняка та аналізувати показники	-
Лабораторна робота 2		25

	морфологічного і біохімічного дослідження крові. Обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію молодняку. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування.	
<i>Тема 3. Хвороби молодняку. Метаболічні хвороби молодняку: гіпоглікемія; гіпопластична анемія поросят, телят і ягнят; Д-гіповітаміноз (рахіт); безоарна і білом'язова хвороби молодняку; ензоотична атаксія ягнят. Періодична тимпанія телят і ягнят.</i>		
Лекція 3	Знати основні постнатальні і метаболічні хвороби молодняку тварин. Вміти розпізнавати характерні симптоми постнатальних захворювань молодняку та аналізувати показники морфологічного і біохімічного дослідження крові. Обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію молодняку. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування.	-
Лабораторна робота 3		25
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Змістовий модуль 2. Хвороби крові та сечової системи		
<i>Тема 4. Хвороби системи крові. Анемії, їх класифікація. Постгеморагічна, гіпопластична і гемолітична анемії та їх прояви. Хвороби системи крові. Післяродова гемоглобінурія корів, пароксизмальна гемоглобінурія, ізо- та аутоімунна анемія.</i>		
Лекція 4	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин за анемії. Знати засоби профілактики хвороб крові. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування. Розуміти небезпеку неправильного призначення, передозування і побічної дії препаратів.	-
Лабораторна робота 4		20
<i>Тема 5. Хвороби системи крові. Порушення гемостазу (згортання крові); спадкові і набуті. Тромбоцитопенія. Пухлинні ураження системи крові. Гемобластози: лейкоз (лейкемія). гематосаркома.</i>		
Лекція 5	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування	-
Лабораторна робота		25

	тварин за геморагічного діатезу. Знати засоби профілактики хвороб крові. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування. Розуміти небезпеку неправильного призначення, передозування і побічної дії препаратів.	
<i>Тема 6. Хвороби імунної системи. Клітинні і гуморальні фактори імунного захисту. Імунні дефіцити (природжені, набуті). Аутоімунні хвороби. Алергічні хвороби: кормова і лікарська алергія. Надлишково активний імунний стан та проліферативні хвороби імунної системи (гіперлейкоцитози, гіперімунноглобулінемія, лімфогранулоцитоз, плазмоцитома, макроглобулінемія, хвороба «важких ланцюгів»).</i>		
Лекція 6	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин за гемобластозів. Знати засоби профілактики хвороб крові.	25
Лабораторна робота 6	Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування. Розуміти небезпеку неправильного призначення, передозування і побічної дії препаратів.	
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
<i>Змістовий модуль 3. Хвороби нирок і сечових шляхів.</i>		
<i>Тема 7. Класифікація та основні синдроми хвороб сечовидільної системи.</i>		
Лекція 7	Знати: класифікацію хвороб сечовидільної системи та основні клінічні й лабораторні синдроми при їх розвитку.	-
Лабораторна робота 7	Вміти: оцінювати результати дослідження сечі та виявляти ознаки ураження нирок і сечовивідних шляхів. Розуміти: механізми формування сечового, нефротичного, нефритичного та ниркової недостатності синдромів. Використовувати отримані результати в клінічній практиці: для діагностики, диференційної	10

	діагностики та контролю перебігу хвороб сечовидільної системи.	
<i>Тема 8. Хвороби нирок: гломерулонефрит (нефрит), пієлонефрит, абсцес нирки, нефроз, нефросклероз і гідронефроз. Диференціальна діагностика хвороб нирок.</i>		
Лекція 8	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин за гломерулонефриту, нефрозу, пієлонефриту. Знати засоби профілактики хвороб нирок. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування. Розуміти небезпеку неправильного призначення, передозування і побічної дії препаратів.	-
Лабораторна робота 8		20
<i>Тема 9. Хвороби сечових шляхів: уроцистит, нейрогенна дисфункція сечового міхура (спазм сфінктера, парез і параліч сечового міхура).</i>		
Лекція 9	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин за уроциститу, хронічної гематурії великої рогатої худоби. Знати засоби профілактики хвороб сечовивідних шляхів. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування. Розуміти небезпеку неправильного призначення, передозування і побічної дії препаратів.	-
Лабораторна робота 9		20
<i>Тема 10. Хвороби нирок і сечових шляхів. Сечокам'яна хвороба (уролітіаз). Хронічна гематурія великої рогатої худоби. Захворювання нижніх відділів сечовивідних шляхів: непрохідність уретри і уретрит</i>		
Лекція 10	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а	-
Лабораторна робота 10		20

	також принципи лікування тварин за сечокам'яної хвороби. Знати засоби профілактики хвороб сечовивідних шляхів. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування. Розуміти небезпеку неправильного призначення, передозування і побічної дії препаратів.	
Модульна контрольна робота 3		30
Всього за модулем 3		100
<i>Змістовий модуль 4. Хвороби нервової системи, шкіри, хутрових звірів</i>		
<i>Тема 11. Хвороби нервової системи. Класифікація.. Загальні симптоми і синдроми захворювань нервової системи.</i>		
Лекція 11	Знати: класифікацію хвороб нервової системи, основні симптоми та синдроми її ураження у тварин. Вміти: проводити клінічне неврологічне обстеження та оцінювати прояви порушень функцій нервової системи. Розуміти: механізми розвитку неврологічних симптомів і синдромів при захворюваннях центральної та периферичної нервової системи. Використовувати отримані результати в клінічній практиці: для діагностики, диференційної діагностики та оцінки перебігу хвороб нервової системи у тварин.	-
Лабораторна робота 11		10
<i>Тема 12. Хвороби нервової системи. Органічні захворювання головного і спинного мозку та мозкових оболонок. Судинні розлади: теплове перегрівання (гіпертермія), сонячний удар; ішемія і гіперемія головного мозку та його оболонок. Водянка шлуночків мозку гідроцефалія.</i>		
Лекція 12	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин за теплового перегрівання (гіпертермія), сонячного удару; ішемії і гіперемії головного мозку та	-
Лабораторна робота 12		15

	його оболонки, гідроцефалії. Знати засоби профілактики хвороб нервової системи. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати дієтотерапію і фізичні навантаження хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування. Розуміти небезпеку неправильного призначення, передозування і побічної дії препаратів.	
<i>Тема 13. Хвороби нервової системи. Захворювання головного і спинного мозку та мозкових оболонок запального характеру: менінгіт, енцефаліт, мієліт, менінгоенцефаліт. Запалення спинного мозку та його оболонок (менінгомієліт)</i>		
Лекція 13	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин за енцефаліту, менінгіту, менінгоенцефаліту. Знати засоби профілактики хвороб нервової системи. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати дієтотерапію і фізичні навантаження хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування. Розуміти небезпеку неправильного призначення, передозування і побічної дії препаратів.	-
Лабораторна робота 13		15
<i>Тема 14. Хвороби нервової системи. Функціональні нервові хвороби: неврози, епілепсія і еклампсія. Синдром стресу та його профілактика.</i>		
Лекція 14	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин за стресу, епілепсії, неврозів, еклампсії. Знати засоби профілактики функціональних хвороб тварин. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування. Розуміти небезпеку неправильного призначення, передозування	-
Лабораторна робота 14		15

<i>Тема 15. Хвороби шкіри. Алергічні та аутоімунні хвороби шкіри</i>		
Лекція 15	Знати особливості етіопатогенезу, симптомів, а також принципи лікування тварин за atopічного чи алергічного дерматиту, екземи, червоного вовчака. Знати засоби профілактики цих хвороб тварин. Вміти обирати і дозувати лікарські препарати відповідно діагнозу хвороби, призначати відповідну дієтотерапію хворим тваринам. Аналізувати і контролювати клініко-лабораторні показники у тварини під час лікування.	-
Лабораторна робота 15		15
Модульна контрольна робота 4		30
Всього за модулем 4		100
Навчальна робота	$(M1 + M2 + M3 + M4)/4 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2 Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Лабораторні і самостійні роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на 2 бали нижче за оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час складання модульних тестів, заліку і екзамена заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У випадку виявлення плагіату роботи анулюються і підлягають перездачі
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$

9. Навчально-методичне забезпечення

електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn:

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=661>;

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=662>

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=663>

- *конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);*

- *підручники, навчальні посібники, практикуми;*

1. Внутрішні хвороби тварин: Цвіліховський М. І., Голопура С. І., Грушанська Н.Г., Бойко Н. І., Костенко В. М. практикум : навчальний посібник К.: Компрінт, 2023. 240 с.
2. Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин : навч. Посібник / М. І. Цвіліховський, В. М. Костенко, Н. Г. Грушанська, А. В. Розумнюк; М. І. Цвіліховський та ін. ; за ред. М. І. Цвіліховського. Київ : НУБіП України, 2023. 248 с.
3. Превентивні технології забезпечення здоров'я дрібних домашніх і екзотичних тварин / Цвіліховський М.І., Голопура С.І., Грушанська Н.Г., Бойко Н.І., Немова Т.В., Палюх Т.А. Навчальний посібник. К. ЦП Компрінт, 2022, 423 с.
4. Клінічна лабораторна діагностика. / Цвіліховський М.І., Бойко Н.І., Немова Т.В., Голопура С.І., Грушанська Н.Г., Бойко Г.В. Навчальний посібник Ч. 1. К.: Компрінт, 2023. 339 с.

- *Методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни*

1. Цвіліховський М.І., Якимчук О.М., Маринюк М.О., Якимчук І.М., Якимчук М.С. Клінічні та лабораторні зміни в організмі собак і котів за патології сечової системи. К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2021. 42 с.
 2. Цвіліховський М.І., Якимчук О.М., Маринюк М.О., Якимчук І.М. Зміни показників крові тварин за патології. К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2022. 49 с.
 3. Діагностика хвороб серцево-судинної системи: методичні вказівки / Цвіліховський М.І., Якимчук О.М., Маринюк М.О., Якимчук І.М. К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2020
 4. Сучасні методи дослідження серця: методичні вказівки / Цвіліховський М.І., Якимчук О.М., Маринюк М.О., Костюк О.С., Якимчук І.М. К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2020.
 5. Патогенетична терапія тварин»: методичні вказівки / Цвіліховський М.І., Костенко В.М., Грушанська Н.Г., Голопура С.І., Бойко Н.І. К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2020. 39 с.
 6. Ендоскопія органів системи травлення у свійських тварин: методичні вказівки / Цвіліховський М.І., Якимчук О.М., Костенко В.М., Грушанська Н.Г., Омельчун С.І.К.: «ЦП КОМПРИНТ», 2020. 19 с.
- *програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо вона передбачена навчальним планом).*

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Голопура С.І., Немова Т.В., Бойко Н.І., Цвіліховський М.І. Вплив стресу на організм службових собак та методи його корекції: огляд літератури Scientific Reports of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine Vol. 20, No. 6. С. 138-150. 2024.
2. Kaziyeu, Zh., Holopura, S., Tsvilikhovskyi, M., Boyko, N., & Ushkalov, A. Diagnostic studies for enterotoxaemia in rabbits Ukrainian Journal of Veterinary Sciences Український часопис ветеринарних наук 2024. Volume 15, No. 3. P. 94-110.
3. М. О. Malyuk, V. V. Klymchuk, Y. O. Kharkevych, V. V. Honchar, D. V. Tarnavskiy, Y. Y. Dovbnia, S. I. Holopura, V. V. Tkachenko Effectiveness of blood transfusion to cats suffering flea infestation. Regulatory Mechanisms In Biosystems 2024, 15(2), 207–211 doi: 10.15421/022430 <https://medicine.dp.ua/index.php/med/article/view/977/988>
4. В. В. Popadiuk, S. I. Holopura Diagnostics of the heart condition in ukrainian riding horses with a portable ecg monitor Український часопис ветеринарних наук Том 11, № 3. с. 54-64 (2020) DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/ujvs2020.03.001>
5. Голопура С.І., Цвіліховський М.І. Порушення метаболізму і колострального імунітету у великої рогатої худоби та їх корекція Монографія / Голопура С.І., Цвіліховський М.І. – К., Фоп Ямчинський О.В., 2021. – 408 с.
6. Дробот М.В., Цвіліховський М.І. Терапія телят за неспецифічної бронхопневмонії та її профілактика з використанням біогенних елементів і ехінацеї пурпурової. Монографія. Житомир, 2022. 121 с.
7. Шарандак П. В. Функціональний стан печінки й нирок у вівцематок. Монографія: Житомир: ПП «Євро-Волинь», 2022, 180 с.
8. Грушанська Н.Г., Цвіліховський М.І., Долецький С.П. Діагностика порушень обміну мінеральних речовин у корів: Монографія. Київ: «ЦП «КОМПРИНТ», 2020. 192 с.
9. Preventive veterinary technologies of internal diseases of ruminants / Цвіліховський М.І., Грушанська Н.Г., Долецький С.П., Костенко В.М. Монографія. К.: NPE Yamchynskiy O.V., 2020. 326 с.
10. <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=709>
11. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського